

Seniorenraad 2015– Beleidsadvies Mobiliteit n.a.v. knelpuntenanalyse oktober 2015

Inhoud

1. Inleiding	2
2. Waarom knelpuntenwandelingen?	2
2.1 Belang van openbare ruimte voor iedereen, senioren in het bijzonder	2
2.2 Kader	3
3. Mobiliteit en senioren in het lokaal beleid – Meerjarenplanning 2014 - 2019	3
4. Voorbereiding.....	4
5. Uitvoering knelpuntenanalyses.....	4
6. Beleidsadvies van de Seniorenraad.....	5
7. Besluit	9

Seniorenraad 2015 – Beleidsadvies mobiliteit op basis van knelpuntenanalyse oktober 2015

1. Inleiding

Mobiliteit is een term dat vele ladingen dekt. Het gaat om de bewegingsvrijheid, een basisrecht. In onze samenleving lijkt het soms vanzelfsprekend dat iedereen zich dagelijks zonder problemen kan verplaatsen. Is het niet met de auto, dan wel te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer.

Naarmate de leeftijd stijgt, vermindert de spierkracht en neemt vetmassa toe. Dit overkomt ieder ouder wordende persoon. Dit heeft gevolgen op het dagelijkse leven. Men heeft meer moeite om zich te verplaatsen.

Met het ouder worden, neemt het aantal thuisblijvers sterk toe en bijgevolg het aantal verplaatsingen per dag. Ouderen verplaatsen zich ook minder ver. Men is dus meer aangewezen op de buurt waarin men woont.

In dit beleidsadvies wordt vooral aandacht besteed aan de verplaatsingen te voet in de eigen omgeving. Deze zouden de 'laagdrempeligste' moeten zijn. Daarom heeft de Seniorenraad de knelpuntenwandelingen gecoördineerd.

2. Waarom knelpuntenwandelingen?

2.1 Belang van openbare ruimte voor iedereen, senioren in het bijzonder

'Weten jullie dat er een wondermedicijn bestaat?

Een half uur per dag bewegen beschermt tegen: hart- en vaatziekten, beroerte, hoge bloeddruk, diabetes type 2, osteoporose, obesitas, darmkanker, borstkanker, cognitieve problemen, depressie...'

Jelle Van Cauwenberg, Universiteit Gent

Faciliteren van verplaatsingen te voet heeft een belangrijke impact op de gezondheid van senioren.

- Door voldoende beweging zijn mensen fitter en daalt het risico op valincidenten, die bij deze groep serieuze gevolgen kunnen hebben in de levenskwaliteit en de mogelijkheid om thuis te wonen.
- Voldoende beweging vermindert eveneens de kans op diabetes en hart- en vaatziekten. Geen enkele pil is zo krachtig als beweging.
- Beweging heeft eveneens een positieve invloed op de geestelijke gezondheid van mensen. Een thema waar we zeker in West-Vlaanderen zeker aandacht voor moeten hebben.

Naar buiten komen heeft zeker ook een sociale functie. Mensen die heel de dag thuisblijven zijn aangewezen op mensen die op bezoek komen. Toevallige praatjes en ontmoetingen zijn er niet meer bij.

In bijlage:

- art. Lokaal nov. 2015 – Geen gezonde gemeenten zonder goede stoepen en fietspaden
- Van Cauwenberg Jelle, Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen – Resultaten wetenschappelijke studies naar omgevingselementen die het de Vlaamse ouderen vergemakkelijken om zich te voet te verplaatsen.

2.2 Kader

Mobiliteit werd reeds in 2012 als één van de topics opgenomen in het memorandum van de Seniorenraad naar de nieuwe bestuursploeg toe. Dit thema blijft uitermate belangrijk voor senioren.

Mobiliteit is eveneens één van de aandachtspunten om een leeftijdsvriendelijke gemeente te kunnen worden genoemd. Het thema werd dan ook in 2015 voorgedragen door de Vlaamse Ouderenraad en de Seniorenraad kreeg hier dan ook voldoende vorming om zelf aan de slag te gaan.

De Seniorenraad nam het engagement binnen het community project BOEBS (Blijf Op Eigen Benen Staan) van Gezonde Gemeente Ieper, om de organisatie van de knelpuntenwandelingen op zich te nemen.

Vanuit de commissie Inspraak en Participatie van de Stad wordt steeds verzocht om vanuit de Adviesraad een participatieproject op te zetten. De Seniorenraad zag de coördinatie van de knelpuntenwandelingen dan ook als ideale actie om hieraan tegemoet te komen.

3. Mobiliteit en senioren in het lokaal beleid – Meerjarenplanning 2014 - 2019

Actieplan APS180: Een duurzaam mobiliteitsbeleid

De stad geeft verder vorm aan een duurzaam mobiliteitsbeleid waarbij wordt gestreefd naar een gezond evenwicht tussen een goede bereikbaarheid van het stadscentrum en een verkeersveilige binnenstad. Een aangepast mobiliteitsplan is cruciaal voor de uitbouw van dit mobiliteitsbeleid. In het mobiliteitsplan wordt beschreven hoe het beleid de groeiende mobiliteitsbehoefte van de inwoners in goede banen wil leiden.

Actie ACS371: Een doordacht mobiliteitsplan

Een doordacht mobiliteitsplan dat inzet op een maximale bereikbaarheid van onze stad voor alle gebruikers (voetgangers, fietsers, gebruikers openbaar vervoer, autobestuurders) en voor alle doeleinden (wonen, werken, winkelen, ontspannen), ook voor diegenen die minder mobiel zijn. In het mobiliteitsplan werd voor het centrum reeds betalend parkeren en bewonersparkeren ingevoerd. In functie van de leefbaarheid van de binnenstad wordt onderzocht welke opties nog nuttig zijn om de binnenstad nog verkeersveiliger te maken. Blijvende inspanningen zijn nodig om Ieper bereikbaar te houden en voldoende parkeerruimte te bieden, ook op de invalswegen en in de centra van de deelgemeenten.

indicator:

Q2 2014 mobiliteitsplan bijgestuurd

Actieplan APS181: Herinrichting straten en pleinen

De stad zet verder in op de herinrichting van straten en pleinen. Deze werkzaamheden zullen de verkeersveiligheid verhogen, de leefbaarheid voor de inwoners verbeteren en zorgen voor een

vlotte verkeersdoorstroming. De identiteit van het publiek domein wordt versterkt door een weloverwogen vormgeving en gerichte keuze van materialen. Binnen elk ontwerp is het de uitdaging om te streven naar het zodanig inrichten van straten en pleinen zodat deze doorheen de tijd een esthetische en ruimtelijk kwalitatieve entiteit blijven vormen.

Realisatietermijn: 2014

Actie ACS370: Herinrichting stationsomgeving

De stationsomgeving wordt volledig vernieuwd. Verschillende partners zoals de stad Ieper, de NMBS, De Lijn, Aquafin en het Agentschap Wegen en Verkeer werken daarvoor samen. De bedoeling is om van de stationsomgeving een aantrekkelijke, verkeersveilige en levendige buurt te maken.

indicatoren:

Q2 2014 einde fase 2

Q1 2015 einde fase 3

Actieplan APS182: Opwaardering voetpaden

Zeer veel verplaatsingen binnen de stad kunnen te voet gebeuren. Niet alleen vermindert dit de verkeers- en parkeerdruk in de kern, maar het verhoogt ook de levendigheid en de aantrekkelijkheid van de stad. Noodzakelijke voorwaarde is de uitbouw van aantrekkelijke looproutes binnen het centrum, tussen het centrum en de randparkings en tussen het centrum en de woonwijken. De voorbije jaren werden vele voetpaden hersteld, onderhouden en vernieuwd. Dit beleid wordt in de komende jaren verdergezet en geactiveerd. De investeringen hiervoor worden nog verhoogd.

Realisatietermijn: 2014 – 2019

Actie ACS372: Herstel, onderhoud en vernieuwing voetpaden

De stad staat in voor het herstel en het onderhoud van de voetpaden en voor de aanleg van nieuwe voetpaden en opritte o.a. in de binnenstad, langs de Hoge Weide en delen Diksmuidseweg in Boezinge, in de Patteelstraat, in de Augustijnenstraat, in de Pilkemseweg, in de Rodenbachstraat, in de Ypermanstraat, in de Azalealaan, in de Eigenheerdstraat, in de de Montmorencystraat, in de Nonnenbossenstraat, ter hoogte van het Sint-Pieterskerkhof, in de Wijtschaatsestraat, in Hovelandpark, in de Veurnseweg ter hoogte van de kerk Brielen, in de Vleeshouwerstraat en in de Rozenwijk.

indicator:

Tegen eind 2019 worden 8 kilometer voetpaden heraangelegd.

4. Voorbereiding

Raad van Bestuur Seniorenraad 18 februari 2015: Toelichting mobiliteitsplan door Schepen Dehaene en mobiliteitsambtenaar Valentijn Seys

Raad van Bestuur Seniorenraad 21 oktober 2015: Toelichting verkeersregelgeving door Maarten Beydts – politie arro Ieper

5. Uitvoering knelpuntenanalyses

In de Algemene Vergadering van de Seniorenraad van 25 juni kregen alle Seniorenverenigingen en de Woonzorgcentra die hebben meegewerkt, van Ieper hun pakketje met begeleidende brief en knelpuntenfiches om op wandel te gaan in eigen dorp of Stad. (materiaal van www.boebs.be)

In oktober zijn de verenigingen die zich hebben geëngageerd op stap gegaan om de knelpunten in beeld te brengen. Dit al of niet met begeleidend fotomateriaal.

In november is de Seniorenraad deze resultaten gaan bundelen om in zijn geheel over te brengen aan het beleid en de bevoegde diensten. Er werden ook conclusies uitgetrokken om dan over te gaan tot het advies.

De resultaten van de knelpunten wandelingen zijn in bijlage terug te vinden.

6. Beleidsadvies van de Seniorenraad

Eerst en vooral ziet de Seniorenraad heel wat positieve signalen vanuit het Stadsbeleid rond het verbeteren mobiliteitsbeleid in zijn geheel en de opwaardering van voetpaden in het bijzonder.

Het feit dat dit mee werd opgenomen in de prioritaire doelstellingen binnen het meerjarenplan is bijzonder positief.

We merken ook dat, behoudens enkele uitzonderingen, de meeste nieuwe grootschalige realisaties goed toegankelijk zijn met brede, effen en vlakke voetpaden. We verwijzen hierbij naar de stationsomgeving, Colaertplein en Diksmuidsestraat die door vele verenigingen als goede voorbeelden werden opgegeven.

De participatietrajecten die worden opgezet rond mobiliteit kunnen we ook enkel maar toejuichen.

Algemene bemerkingen vanuit de knelpuntanalyses

Stoep ligt in zijn geheel te schuin

Schuine voetpaden zijn problematische voor senioren. Ze zijn moeilijk bewandelbaar. Ook met rollator of rolstoel (en met kinderwagen) is het uiterst oncomfortabel wandelen op een dergelijk voetpad.

Mensen begeven zich dan soms op de rijweg, wat dan weer het doorgaand verkeer hindert en zorgt voor onveilige situaties.

Vele schuine stukken in de voetpaden hebben te maken met de centrale plaats die koning auto inneemt in ons leven. De auto's dienen comfortabel in en uit de garage te geraken.

We hebben de bedenking dat voetgangers op het voetpad een grotere prioriteit mogen krijgen dan de wagen. Een wagen kan perfect een klein hindernisje aan om in de garage te geraken. Het mag niet ten koste zijn van de begaanbaarheid van het voetpad. Slecht voorbeeld hiervan is het recent aangepaste Zaalhof, waar het voetpad ook terug te schuin ligt.

Goede voorbeelden van vlakke (wil niet altijd zeggen dat ze effen zijn) voetpaden vind je in de Diksmuidse-straat, Rijselstraat, Capucienstraat,...

Boorden te steil (niet afgeschuind genoeg) om eraf/erop te stappen

Deze opmerking komt eveneens vaak terug in de knelpuntenanalyses, maar al minder dan bovenstaande opmerking.

We merken eveneens dat er vaak wel inspanningen werden gedaan om verlaagde boordstenen te plaatsen bij het einde van een straat, maar dat deze vaak stukgereden zijn door het gemotoriseerd verkeer. Deze zorgen dan ook voor onveilige situaties.

Ook is er blijkbaar niet bij ieder zebra-pad een verlaagde boordsteen aanwezig, of is er in combinatie met een greppel in de weg tot nog moeilijker om het voetpad terug op te stappen.

De Seniorenraad vraagt dan ook aandacht om de verlaagde boordstenen niet te vergeten wanneer men dient over te steken bij straatuiteinden of zebra-paden en te vervangen indien ze stuk worden gereden.

Een ander goed alternatief zijn de doorlopende stoepen. Dan hoef je als voetganger niet op en af de stoep. Deze vind je in de Rijsselstraat, Dikkebus, Diksmuidestraat...

Stoep te smal om te voet of met rollator / rolwagen door te kunnen

Vooraf in Ieper Centrum komt deze opmerking wel vaker voor. Vaak in kleinere straatjes.

Hier oppert de Seniorenraad het voorstel om meer over te gaan naar woonerven. (cfr. Goesdamstraat). Dan is er in feite geen voetpad nodig en is de straat veilig en aantrekkelijk genoeg om in te wandelen. Dit komt eveneens ten goede aan de leefbaarheid in de binnenstad. Vaak zijn deze kleinere wegen niet cruciaal in de verkeerscirculatie, zoals opgenomen in het mobiliteitsplan.

Stoepen in slechte staat met uitstekende en ontbrekende tegels of klinkers.

Dit is eveneens een vaak aangekruist knelpunt. Een klein hoogte verschil is voor senioren een groot risico op vallen.

We merken eveneens dat in buurten met hoge concentratie aan senioren, de stoepen er slecht bij liggen. Bvb: bloemenwijk (Anjelierenlaan) en Hoge Wieltjesgracht.

Het hoeft geen betoog dat stoepen in goede staat dienen te zijn. Verdere inzet hierop is bijgevolg uiterst belangrijk. We vragen prioriteit te geven aan stoepen in gebieden met een hoge concentratie aan senioren.

Hindernissen

Vaak voorkomende hindernissen zijn: paaltjes, bloembakken, fietsen tegen de gevel.

In de Boterstraat vormt de combinatie van bloembakken en fietsen op de stoep een serieuze hindernis.

Op een aantal plaatsen dienen voetgangers de stoep te verlaten wegens fietsen op de stoep.

Er zijn reeds op verschillende plaatsen fietsenstallingen aanwezig in de binnenstad. De burger is echter niet bewust van de hinder die men vormt door fietsen her en der te plaatsen. **Hier kan een sensibilisatiecampagne en een goede bewegwijzering en bekendmaking van plaatsen waar fietsenstallingen aanwezig zijn, helpen dit euvel te voorkomen. Waar nodig dienen extra fietsenstallingen te worden voorzien.**

Rustpunten

Eventjes op adem kunnen komen of zeker zijn dat je ergens onderweg kan zitten, moest het niet meer gaan is voor senioren bijna een voorwaarde om een wandeling te beginnen. **We benadrukken verder het belang van rustbanken, ook in het centrum zelf. De rustbanken dienen eveneens comfortabel te zijn.** (Rustelementen Colaertplein zijn bvb veel te laag voor senioren)

Zebraleden

Vaak voorkomend knelpunt is het gebrek aan zebraleden. Het zebraled is bij iedereen gekend. Het geeft aan automobilisten het signaal om alert te zijn voor mensen die gaan oversteken en bij voetgangers een veilig gevoel. Een zebraled is duidelijk.

Vooraf voor senioren is het vaak knap lastig om een oversteek te wagen bij voortdurend verkeer. Automobilisten zien pas laat wanneer iemand wil oversteken. Er is geen duidelijke markering die hen hierop attent maakt.

De Seniorenraad blijft voorstander van zebraleden als duidelijk en wettelijk systeem om als voetganger op een veilige manier over te steken.

Bij het ontbreken van zebraleden dient er sterk worden ingezet op sensibilisatie van alle weggebruikers om op een respectvolle manier met elkaar om te gaan.

Te snel en druk verkeer in de straat

Het is opmerkelijk dat men zelfs in gebied van zone 30 aangeeft dat er te snel en druk verkeer aanwezig is.

Een aantal keer wordt gevraagd naar meer snelheidscontroles.

Bijkomende adviezen rond dit thema:

○ Behoud lokale winkels en diensten

De nabijheid van dagelijkse bestemmingen zorgen ervoor dat mensen zich vaker te voet verplaatsen. Hierbij verwijzen we terug naar de studie van Jelle Van Cauwenberg, Universiteit Gent.

Het daaropvolgend advies luidt als volgt:

Verder sterk inzetten op de lokale economie in buurten en dorpen. Hun aanwezigheid is cruciaal opdat senioren actief blijven.

○ Huisvesting voor senioren voorzien op plaatsen met veel diensten en lokale winkels.

Dit advies werd reeds opgenomen in het advies van de Stedelijke Seniorenraad omtrent Huisvesting. (Advies Huisvesting 2014)

○ Inzetten op aantrekkelijke wandelroutes

Naast veiligheid en toegankelijkheid speelt ook aantrekkelijkheid een belangrijke rol.

Als positieve voorbeelden verwezen enkele verenigingen naar de **'doorlopende straten'**. Hier voelt met zich veilig en is het rustig, wegens het beperkte autoverkeer.

Kleine aanpassingen kunnen wijken zo leefbaarder en aangenaam maken. Dit zowel voor senioren, maar ook voor kinderen. En voor de auto is het geen grote inspanning om een kleine omweg te maken. Als goed voorbeeld verwijzen we hier bijvoorbeeld naar het plaatsen van bloembakken in Dikkebus om een doorlopende straat te creëren.

Aantrekkelijkheid zit hem ook in het ontbreken van zwerfvuil, niet moeten wandelen langs een haag van auto's, **kleine details** in de straat die leuk zijn om naar te kijken. Bvb: bordjes met wat uitleg, straatmusea, ...

leper is op zichzelf als Stad reeds erg aantrekkelijk. De pittoreske kasseien zijn echter niet altijd even begaanbaar voor senioren.

Hierbij wil de Seniorenraad het voorbeeld van Veurne aanhalen als mogelijk oplossing om het toegankelijke en het esthetische te combineren door een 'universal design'.

- We hopen dat de Stadskernvernieuwing van de Leet een toonbeeld van 'universal design' zal zijn waar zowel jong en oud zich op een veilige en toegankelijke manier zullen kunnen begeven.

7. Besluit

Met dit uitgebreid advies hopen we constructief bij te dragen aan een goed bewegings- en mobiliteitsbeleid voor senioren, dat ook ten goede komt aan alle leperse burgers.

Mobiliteit handelt niet enkel over het voetgangersverkeer, maar is natuurlijk ruimer dan dit.

We komen dit beleidsadvies ook graag toelichten bij de bevoegde diensten.

Hoogachtend

Secretaris Stedelijke Seniorenraad Ieper

Voorzitter Stedelijke Seniorenraad Ieper

Luc Tielemans

Hugo Nuiten